

Hormoni placente — estrogene koče izlučivanje prolaktina, tako da se istom nakon poroda izbacivanjem placente kao i podražajem kod mužnje može da počne izlučivati mlijeko. Naprotiv za vrijeme steonosti povećava se tvorba placentarnih estrogena, pa to sve više koči izlučivanje prolaktina, tako da se prestankom podražaja kod mužnje prestane izlučivati i mlijeko. K tome su i hranjive sastojine iz probavnih organa sve više na raspolaganju fetusu, a manje mliječnoj žlijezdi.

Hormon placente jednom koči tvorbu mlijeka, a u drugom slučaju djeluje stimulirajuće. Ovakvo stimulirajuće djelovanje na sekreciju mlijeka osobito se pojavljuje kod stanovitih vrsti životinja nakon što pojedu posteljicu.

Osim prolaktina, kako je naprijed navedeno, kod tvorbe mlijeka sudjeluje i hormon štitnjače. Još je otvoreno pitanje da li djelovanje tog hormona bazira na povećanju izmjene tvari ili specifički djeluje povećanjem izlučivanja prolaktina. Na osnovu toga da se povećala izlučivanje mlijeka davao se kravama tiroxin (hormon štitnjače). Isto tako djeluje, ali je jeftinije, i jodkazein kao tzv. protamon (kod raznih životinja može se povećati mliječnost do 20%). Najočitiije je djelovanje jodkazeina u drugoj polovici laktacije i kod dobre osnove za produktivnost.

Oksitocin djeluje samo cca 10 minuta, a za to vrijeme mora se vime izmasti. Mora se izbjegavati svaki poremećaj kod mužnje izazvan boli, strahom, galamom, grubim postupkom i sl.

(nastavit će se)

Dipl. inž. D. K.

Tržište i cijene

Početak drugog kvartala o. g. cijene mlijeku i mlječnim proizvodima bile su iste kao u prvom kvartalu.

U vezi s odlukom o povišenju minimalne otkupne cijene kravljeg mlijeka za god. 1963./64. na 14 d po 1 masnoj jedinici (baza 3,6% masti) mljekarska poduzeća su u julu o. g. povišila cijene mlijeku i mlječnim proizvodima. Međutim Zagrebačka mljekara je ostala pri starim cijenama za konzumno mlijeko i topljene sireve, dok je povišila cijene jogurta, kiselog i slatkog vrhnju te ostalim mlječnim proizvodima.

Na zagrebačkom tržištu koncem drugog kvartala o. g. bile su ove cijene mlijeku i mlječnim proizvodima:

	cijene na veliko u d	na malo u d
konzumno mlijeko 1	61	65 (za šir. potr.)
jogurt 1	125	155—200
vrhnje kiselo 1	400	455—500
vrhnje slatko 1	500	560—590
maslac I klase kg	1000—1100	1100—1180
maslac II klase kg	850—900	900—970
svježi kravljji sir kg	150—160	190—300

	Cijena na veliko u d	na malo u d
švarcenberg kg	600—650	750
trapist kg	600—650	660—800
trapist-sport kg	600—660	710—720
edamac kg	700—750	760—850
grojer kg	690—700	760—820
ementalac kg	700—780	830—860
ribanac kg	800	820—950
topljeni sir u kutiji (stand.)	140	155—190
topljeni sir u crijevu kg	500	590
mlj. prah od punomasnog mlijeka kg	620	630—700

Iz domaće i strane štampe

Proizvodnja i izvoz sira u Holandiji

— Prema podacima Statističkog ureda Holandije u maju 1961. povećao se broj mliječnih i steonih krava prema god. 1960. za 47.800 grla ili za 2.9%, pa je iznosio 1,676.217 grla.

Prosječna muznost po kravi iznosila je više od 4.200 kg, a prosječan postotak masti 3.81% (3.79% u godini 1960.).

Proizvedeno je ukupno 6,953.018 t mlijeka. Od toga 800.208 t potrošeno je u seljačkim gospodarstvima za vlastitu potrošnju i proizvodnju sireva u domaćinstvima.

U godini 1961. dobavljeno je mljekarima 6,152.810 t mlijeka. Međutim, u toj godini bilo je na raspolaganju mljekarima 6,205.538 t mlijeka (godine 1960. 6,097.800t).

Od raspoložive količine upotrebljeno je god. 1961.

	u %
za konzum	28.4
prerađeno mlijeka u:	
kondenzirano mlijeko	16.8
mlijeko u prahu	17.7
sireve	33.4
vrhnje	0.3
maslac	1.7
razno	1.7
	100.0

Proizvođačima vraćeno:

obrano mlijeko i stepka 335.559 t

Proizvedeno je ukupno: 212.994 t sira

od toga:

u mljekarima 203.290 „ „

u selj. domaćinstvima 9.704 „ „

Prema god. 1960. povećala se proizvodnja sira u god. 1961. za cca 11.339 t (5.6%).

Uglavnom su proizvedene tradicionalne holandske vrste sireva. 4.5 % proizvedeno je cheddar sira. Smanjila se proizvodnja cheshire sira, koja se uglavnom zimi izvozi u Englesku.

Izvoz sira u god. 1961.

Izvezlo se god. 1961. cca 108.000 t sira u vrijednosti od cca 237 milijuna guldena i god. 1960. cca 109.000 t u vrijednosti od 235 milijuna guldena.

Iako se nešto smanjio izvoz ipak je Holandija bila prva u svjetskom izvozu sireva.

Najviše je izvezeno u Evropu 86% (u Zap. Njemačku 51%, u Belgiju 21%, u Ameriku 9%, Afriku 2%, na bliži Istok 1% i dalji Istok 2%).

Asortiman izvoza sira god. 1961. u %

gouda punomastan	53,7
edamac 40 +	19,4
krušni sir (Brotkäse)	12,1
sir bez kore punomastan	0,7
sir bez kore 40 +	2,5
meki sirevi	0,4
cheddar i cheshire	8,0
ostale vrste sireva	3,2
Ukupno:	100,0

Prometnuto u zemlji — Unutrašnji promet sira god. 1961. povećao se otprilike za 5300 t (6,3%). Polovica od povećane proizvodnje sira utrošena je u zemlji. Potrošnja sira po stanovniku povećala se od 5,3 kg u god. 1952. na 7,8 kg 1961.

Uvoz sireva — God. 1961. uvezeno je 1044 t (1960.712 t). Najviše je uvezeno iz Belgije, Luxembourga, Zapadne Njemačke, Francuske i Švicarske.